

Куцан Катерина Дмитрівна, здобувачка вищої освіти
навчально-наукового інституту філології та журналістики
Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Науковий керівник: Богуславський Олег Вікторович, доктор наук
із соціальних комунікацій, професор кафедри журналістики, реклами та PR
Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

ГОЛОСИ ПОРЦЕЛЯНИ: СЕРІЯ ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ПОДКАСТІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ БАРАНІВСЬКОГО ФАРФОРОВОГО ЗАВОДУ ТА КЕРАМІЧНИХ ТРАДИЦІЙ ЗВЯГЕЛЬСЬКОГО РАЙОНУ

У сучасних умовах цифрової трансформації суспільства особливої актуальності набуває проблема збереження та популяризації локальної історико-культурної спадщини. Глобалізаційні процеси, інтенсифікація інформаційних потоків і домінування розважального контенту у медіапросторі зумовлюють ризик маргіналізації регіональної історії, що є важливою складовою формування національної ідентичності. У цьому контексті особливого значення набуває пошук ефективних медіаінструментів, здатних поєднати наукову достовірність із доступною формою подачі матеріалу.

Одним із таких інструментів є подкастинг — сучасний формат аудіомедіа, що функціонує за принципом ондеманд і забезпечує персоналізоване споживання контенту. Подкаст як різновид цифрової журналістики характеризується гнучкістю, мобільністю та можливістю глибокого тематичного занурення [1]. На відміну від традиційного радіомовлення, він не обмежений ефірною сіткою, що дозволяє автору створювати аналітичні та документальні проєкти зі складною драматургічною структурою.

Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю осмислення історичної спадщини Баранівського фарфорового заводу — одного з найстаріших підприємств фарфорової галузі України, заснованого у 1803 році. Протягом XIX–XX століть підприємство відіграло важливу роль у розвитку українського художнього фарфору, формуванні регіональних традицій декоративно-прикладного мистецтва та професійної ідентичності місцевого населення [4].

Попри вагоме культурне та історичне значення, діяльність заводу залишається недостатньо репрезентованою в сучасному медіапросторі. Особливо це стосується молодіжної аудиторії, яка споживає інформацію переважно через цифрові платформи. Відтак виникає потреба адаптації історичного матеріалу до форматів, релевантних сучасним медіаспоживчим практикам.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та практична реалізація серії документальних подкастів «Голоси порцеляни» як інструменту популяризації історичної спадщини Баранівського фарфорового заводу та керамічних традицій Звягельського району.

Для досягнення поставленої мети передбачено виконання таких завдань:
– проаналізувати подкаст як формат сучасної аудіожурналістики;

- дослідити способи медійної репрезентації культурної спадщини;
- охарактеризувати історико-культурне значення Баранівського фарфорового заводу;
- розробити концепцію та структуру серії документальних подкастів;
- обґрунтувати вибір жанрової моделі та аудіовізуальних засобів виразності.

Теоретичним підґрунтям дослідження стали праці з медіакомунікацій [1], аудіовізуальної журналістики [2], історії українського декоративно-прикладного мистецтва [3] та художнього фарфору [4].

Подкасти виконують комплекс функцій: інформаційну, освітню, культуротворчу, комунікативну та розважальну. У межах дослідження ключовою є культуротворча функція, що полягає в актуалізації історичної пам'яті та формуванні ціннісного ставлення до культурної спадщини. Аудіоформат дозволяє поєднати фактологічність із емоційним впливом, що сприяє глибшому засвоєнню інформації [2].

Жанрово проєкт «Голоси порцеляни» визначено як документальний подкаст із елементами сторітелінгу. Документальний компонент передбачає використання архівних джерел, наукових розвідок, історичних фактів і свідчень очевидців. Сторітелінг забезпечує драматургічну цілісність і емоційне залучення слухача через персоналізовані історії майстрів, працівників заводу та дослідників регіональної культури.

Серія передбачає створення шести випусків тривалістю 15–25 хвилин. Структурна модель кожного епізоду включає: аудіозаставку (інтро), вступ із постановкою проблематики, основну частину (сюжетні блоки), аналітичний компонент, висновки та завершення (аутро). Особливу роль відіграє звукова драматургія: використання атмосферних ефектів (дзвін порцеляни, виробничі шуми), музичного супроводу, пауз і тембральних характеристик голосу.

Історико-культурна тематика в медіа потребує балансу між науковою достовірністю та популярною формою викладу. Репрезентація культурної спадщини здійснюється через поєднання інформаційно-публіцистичного, наративного та науково-популярного підходів. Така інтеграція дозволяє зробити матеріал доступним для широкої аудиторії без спрощення змісту.

Баранівський фарфоровий завод упродовж своєї історії став важливим осередком художнього виробництва. Особливого розвитку підприємство набуло в середині ХХ століття, коли було сформовано впізнаваний стиль виробів, що поєднував традиційні орнаментальні мотиви та модерні художні тенденції [4]. Вироби заводу є не лише предметами побуту, а й артефактами матеріальної культури, що відображають соціальні та естетичні процеси свого часу.

У сучасних умовах занепаду промислового виробництва особливої ваги набуває питання збереження пам'яті про підприємство як складову культурного ландшафту регіону. Подкаст як медіаформат створює можливість переосмислення індустріальної спадщини через людські історії, архівні свідчення та художню реконструкцію подій.

Цільова аудиторія проєкту — молодь віком 18–35 років, мешканці регіону, дослідники культури та всі зацікавлені у вивченні української спадщини. Формат подкасту відповідає сучасним тенденціям медіаспоживання: мобільності, короткій тривалості контенту та можливості слухати матеріал у зручний час.

Очікуваними результатами реалізації проєкту є підвищення рівня обізнаності аудиторії щодо історії Баранівського фарфорового заводу, формування позитивного

ставлення до локальної культурної спадщини та активізація суспільного інтересу до регіональної історії.

Таким чином, подкаст як формат цифрової журналістики демонструє значний потенціал у сфері популяризації історико-культурної спадщини. Серія «Голоси порцеляни» є прикладом інтеграції наукового підходу та сучасних медіатехнологій, що сприяє збереженню історичної пам'яті та формуванню культурної ідентичності в умовах цифрової епохи.

Список використаних джерел:

1. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів, 1992.
2. Асєєва Н. Ю. Українське мистецтво і європейські художні центри (кінець XIX – початок XX ст.). Київ: Наукова думка, 1989. 184 с.
3. Бебик В. М. Медіакомунікації в інформаційному суспільстві: навч. посіб. Київ: Академія, 2017. 312 с.
4. Білоус Г. О. Аудіовізуальна журналістика: підручник. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2020. 416 с.
5. Гайдай М. Подкасти як новий формат масової комунікації. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. 198 с.
6. Гринчук С. Новітні технології в журналістиці: подкастинг та відеоблоги. Одеса: ОНУ імені Мечникова, 2020. 196 с.
7. Довженко О. Історія та розвиток подкастингу в Україні. Київ: Український центр медіа-досліджень, 2018. 168 с.